

ТУВЕ ЯНСОН ЕДНА СТРАШНА ИСТОРИЯ

Превод от шведски: Теодора Джебарова, 1978

chitanka.info

Предпоследното дете на хомсите лазеше покрай оградата. Понякога залягаше неподвижно и поглеждаше между летвите към врага, а после продължаваше да лази. Зад него лазеше малкото му братче.

Когато стигна до зеленчуковата градина, Хомсчето се просна по корем и запълзя като змия между салатите. Това беше единственият начин. Врагът бе разпратил разузнавачите си абсолютно навсякъде, а някои летяха и във въздуха.

— Целият почернях — оплака се Малчо.

— Мълчи — прошепна Хомсчето, — ако ти е скъп животът! Какво очакваш от едно мангрово тресавище? Да посинееш?

— Това е салата — рече Малчо.

— Ако я караш така, много скоро ще порастеш голям — реши Хомсчето. — Ще станеш като татко и мама и така ще ти се пада! После ще виждаш и чуваш по обикновения начин, а това значи, да не виждаш и чуваш нищо и тогава — край на всичко за теб!

— Я гледай ти! — избъбри Малчо и започна да яде пръст.

— Отровна е — отсече Хомсчето. — Всичко, което расте в тази земя е отровно. А сега ни забелязаха — само заради теб.

Двама летящи разузнавачи се спуснаха върху тях откъм граховите лехи, но Хомсчето бързо ги уби. Задъхан от напрежение и усилие, той се изпързала в напоителната канавка и се закрати там като жаба. Ослушваше се, та чак ушите му затрепериха, а главата му сякаш щеше да се пръсне. Другите разузнавачи бяха се притаили, но приближаваха, като пълзяха безшумно през тревата. Прерийната трева. Бяха неизброими.

— Слушай — обади се Малчо от брега на канавката, — искам да си отида в къщи.

— Ти сигурно няма никога вече да си отидеш в къщи — мрачно пророкува брат му. — Костите ти ще се белеят по прерията, а татко и мама ще плачат, докато се удавят и от цялата работа няма да излезе нищо друго, освен едно голямо нищо и само хиените ще вият в нощта.

Малчо отвори уста, пое си дъх и ревна.

Хомсчето разбра, че този рев ще трае дълго. Затова остави братчето си на мира и запълзя в канавката. Беше загубил всякаква представа за разположението на врага и дори не помнеше как изглежда той.

Усети се изоставен и си помисли разгорещено: „Ех, да ги нямаше тия малки братчета! Би трябвало да се раждат големи, или изобщо да не се раждат. Нищо не разбират от война. Защо не ги държат в някое чекмедже, докато нещата започнат да им стават ясни.“

Канавката беше много мокра и Хомсчето стана и започна да газии. Тя беше широка и много дълга. Той реши да открие Южния полюс и продължи напред, все по-далеч и по-далеч, по-уморен и по-уморен, защото храната и водата бяха свършили и за беда го ухапа бяла мечка.

Най-сетне канавката се изравни със земята и Хомсчето овладя целия Южен полюс само за себе си.

Навлезе в тресавището.

То бе сивкаво и тъмнозелено, а тук и там прозираше черна, лъскава вода. Глухарчета растяха навсякъде като сняг, а въздухът миришеше приятно на спарено.

— Тресавището е забранено — помисли си Хомсчето на глас. — Забранено е за малки хомсчета. И големите хомси никога не ходят там. Но никой освен мен не знае защо е опасно. В късни ноци оттук минава голямата призрачна колесница с огромни тежки колела. Шумът от колелата се чува надалеч, но никой не знае кой я кара...

— Ох, не! — извика Хомсчето и потръпна. Изведнъж го обзе страх, който започна в стомаха и тръгна нагоре. Преди мъничко такава колесница не съществуваше — никой никога не бе чувал за нея. А сега той я измисли и в миг вече я имаше. Някъде в далечината, но само чакаше да се стъмни, за да пристигне.

— Струва ми се — прошепна Хомсчето, — струва ми се, че съм един хомс, който от десет години търси своя дом. И сега тоя хомс чувствава, че живее някъде наблизо.

Той надуши посоката и тръгна. А в това време си мислеше: „блатни змии и живи гъби пълзят подире ми“ и те изведнъж започнаха да съществуват и поникнаха в мъха.

„Биха могли да изядат Малчо на един залък — помисли той тъжно. — А може би вече са го сторили. Те са навред. Предчувствувам най-лошото. Но надеждата още не е загубена, има спасителни експедиции.“

Той започна да тича.

„Бедният Малчо — мислеше си Хомсчето. — Толкова мъничък и глупавичък! Ако го хванат блатните змии, вече няма да си имам малко

братче и тогава аз ще остана най-малкият...“

Той хлипаше и тичаше, главата му се изпоти от уплаха, а после се втурна през двора, покрай бараката за дърва, нагоре по стълбата и през цялото време викаше ли, викаше:

— Мамо! Татко! Изядох Малчо!

Майката на Хомсчето беше голяма и угрижена. Винаги беше угрижена. А сега така подскочи от стола си, че грахът се пръсна от престилката ѝ по целия под, и изпищя:

— Какво? Каж! Какво говориш! Къде е Малчо? Нали щеше да го пазиш?

— Ох! — изстена Хомсчето и се поуспокои. — Той падна в един яз на тресавището. И една блатна змия изскочи почти веднага от дупката си и се уви около дебелилото му коремче и му отхапа носа. Това е. Просто съм извън себе си, но какво може да се направи? Блатните змии са много, много повече от малките братчета.

— Змия?! — изписка майката.

Но таткото се обади:

— Успокой се. Той съчинява. Ще видиш, че само съчинява.

И бащата на Хомсчето погледна бързо през прозореца, без да се разтревожи и... на двора седеше Малчо и ядеше пясък.

— Колко пъти съм ти казвал, че не бива да съчиняваш? — рече таткото, а майката си поплака и попита:

— Дали не трябва да го напердашим?

— Сигурно — замислено отвърна таткото, — ама сега просто нямам сили. Нека поне да признае, че е грозно да се съчинява.

— Не съм съчинявал — настоя Хомсчето.

— Ти каза, че някой изял Малчо, а Малчо си е жив и здрав! — заяви таткото.

— А това не е ли хубаво?! — извика Хомсчето. — Не се ли радвате? Лично аз ужасно се радвам и много ми олекна. Тия блатни змии могат да налапат всекиго на един залък, разбирате ли? И нищо не остава, само една пустош, където нощем се кикоти хиената.

— Ох, стига вече! — въздъхна майката. — Престани, моля ти се!

— Значи всичко свърши добре — заключи Хомсчето весело. — Има ли десерт за вечеря?

Тогава бащата на Хомсчето изведнъж се ядоса и отсече:

— Няма да получиш никакъв десерт за вечеря. И изобщо няма да получиш вечеря, докато не разбереш, че не бива да съчиняваш.

— То се знае, че не бива — възкликна Хомсчето учудено. — Много е грозно да се съчинява.

— Виждаш ли? — обади се майката. — Нека си яде детето. То изобщо нищичко не разбира.

— Не, не! — отвърна таткото. — Щом съм казал, че няма да получи вечеря, той няма да получи вечеря.

Защото бедният татко си въобразяваше, че Хомсчето никога вече няма да му повярва, ако сега си вземе думите назад.

И така Хомсчето трябваше да си легне още на залез слънце и се чувствуваше много оскърбен от татко и мама. Те, разбира се, често бяха постъпвали лошо, но никога така глупаво, както тази вечер. Хомсчето реши да избяга. Не за да ги накаже, а просто защото изведнъж му дотегна от тях и от неумението им да преценят и разберат какво е важно и какво е опасно.

Те чисто и просто бяха теглили една черта през всичко и твърдяха, че от едната страна били верните и полезни неща, а от другата — имало само съчинени и ненужни работи.

— Ще ги видя аз, като се намерят очи в очи с един хотомомб — промърмори Хомсчето, докато слизаше на пръсти по стълбата, а после се шумгна в задния двор. — Как биха се слисали! Или с блатна змия, например! Ще им изпратя една в кутия. Със стъклен капак, защото все пак не искам да ги изяде.

Хомсчето отиде пак при забраненото тресавище, за да докаже пред самия себе си, че е самостоятелен. Сега тресавището беше синьо, почти черно, а небето — зелено. Ниско над хоризонта минаваше яркожълта ивица, останала след залеза, от която тресавището изглеждаше ужасно голямо и тъжно.

— Аз не съчинявам — каза Хомсчето и зашляпа по-навътре. — Всичко е истина. Врагът и хотомомбът, и блатните змии, и призрачната колесница. Те съществуват както, например, съседите и градинарят, и кокошките, и тротинетката.

После Хомсчето застана съвсем неподвижно в тръстиката и се послуша.

Някъде в далечината сред тресавището потегли призрачната колесница. Тя хвърляше червена светлина над треволяците, скърцаше,

працеше и се движеше все по-бързо.

— Не биваше да си въобразяваш, че я има! — упрекна се Хомсчето. — Ето я, идва. Бягай!

Торфът се люшкеше и огъваше под лапките му, черните водни дупки му се пулеха като очи сред тръстиките, а тинята влезе между палците му.

— Не трябва да мислиш за блатните змии — каза си Хомсчето и мигновено така силно и живо си ги представи, че всичките се подадоха от своите дупки и започнаха да си облизват мустаците.

— Защо не съм като моя дебел Малчо? — провикна се Хомсчето в отчаяние. — Той мисли със стомаха си и яде стърготини, пясък и пръст, докато му приседне. Веднъж се опита да изяде балона си. Ако беше успял, нямаше да го видим повече.

Хомсчето се захласна при тази мисъл и спря на място. Едно дебело братче, което отлита във въздуха! Краката му стърчат безпомощно встрани, а канапчето на балона виси от устата му.

— Ох, не!

Надалеч в тресавището светеше прозорец. Колкото и да е странно, това не беше призрачната колесница, а само някакво правоъгълно прозорче, което излъчваше спокойна светлина.

— Сега ще отидеш там — заповяда си Хомсчето. — Ще ходиш, защото ако тичаш, ще ти стане страшно. И няма да мислиш, само ще вървиш!

Къщата беше кръгла и затова в нея сигурно живееше някоя мюмла. Хомсчето почука. Почука няколко пъти и тъй като никой не дойде да му отвори, влезе сам.

Вътре беше топло и приятно. Лампата стоеше на перваза на прозореца и от светлината ѝ нощта навън изглеждаше черна като катран. Някъде тракаше часовник, а върху гардероба лежеше по корем една мъничка мюмла и го гледаше.

— Здравей — рече Хомсчето. — Спасих се в последния миг. Блатни змии и живи гъби! Нямаш си понятие!

Малката мюмла го огледа мълчаливо и критично. После каза:

— Аз съм Мю. Виждала съм те и друг път. Водеше на паша едно дебело, малко хомсче и през цялото време си мърмореше нещо под носа и размахваше лапи из въздуха. Ха-ха!

— Какво от това — възрази Хомсчето. — А ти защо си се качила на тоя гардероб? Ужасно глупаво.

— Зависи — проточи малката Мю. — Някому може да се стори глупаво, но за мен това е единственото спасение от страхотна участ.

Тя се наведе през ръба на гардероба и прошепна:

— Живите гъби са стигнали вече до хола.

— Какво? — сепна се Хомсчето.

— Оттук виждам, че са се настанили и пред другата врата — продължи малката Мю. — Дебнат. Няма да сбъркаш, ако навиеш онзи килим и го сложиш пред прага. Иначе ще се изтънят и ще се промъкнат под вратата.

— Вярно ли говориш? — попита Хомсчето и някаква бучка му заседна в гърлото. — Такива гъби до сутринта не съществуваха. Аз ги измислих.

— Нима? — възкликна Мю високомерно. — Онези лепкавите ли? Дето приличат на дебело одеяло и се катерят по жертвите си и се впиват в тях?

— Не знам — промълви Хомсчето и се разтрепери. — Не знам...

— Баба ми вече цяла е покрита — отбеляза Мю мимоходом. — Тя е в хола. Или по-точно — каквото е останало от нея. Прилича на голяма зелена купчина, само мустаците ѝ се подават от единия край. Можеш да сложиш другия килим пред онази врата. Но надали ще помогне.

Сърцето на Хомсчето хлопаше много силно, а лапките му така се бяха вцепенили, че с мъка успя да навие килимите. Часовникът продължаваше да трака някъде в къщата.

— Този звук го издават гъбите като растат — обясни малката Мю. — Те растат ли, растат, дордето спукат вратите и тогава ще плъзнат по теб.

— Изтегли ме на гардероба! — изпищя Хомсчето...

— Няма достатъчно място — рече малката Мю.

На пътната врата се почука.

— Чудно — въздъхна малката Мю, — чудно, защо си дават труд да чукат, като могат да влязат когато си искат...

Хомсчето се втурна към гардероба и се опита да се покатери горе. Отново се потропа.

— Мю! Чука се! — извика някой от вътрешността на къщата.

— Да, да, да! — обади се малката Мю. — Вратата е отворена. Това беше баба — добави тя. — Просто невероятно, че все още може да говори!

Хомсчето впери поглед във вратата. Тя започна да се отваря — образува се тесен, черен процепа. Той изпищя и се търкули под канапето.

— Мю — каза баба й, — колко пъти съм ти казвала да отваряш, когато се чука. И защо си сложила килима пред вратата? И защо никога не ме оставяш да спя спокойно?!

Бабата беше ужасно стара и сърдита и облечена в широка бяла нощница. Тя прекоси стаята, отвори пътната врата и каза:

— Добър вечер.

— Добър вечер — отговори бащата на Хомсчето. — Прощавайте, че ви безпокоя, но случайно да сте видели сина ми, предпоследния...

— Той е под канапето — провикна се малката Мю.

— Хайде излез оттам — рече бащата на Хомсчето. — Вече не ти се сърдя.

— Под канапето ли? Гледай ти! — въздъхна бабата уморено. — Винаги се радвам, когато внуците ми гостуват и нямам нищо против Мю да си покани другарчетата. Но предпочитам да си играят денем, а не нощем.

— Страшно много съжалявам — смутолеви бащата на Хомсчето. — Следващия път ще дойде преди обяд.

Хомсчето изпълзя изпод канапето. Той не погледна нито Мю, нито баба й. Запъти се право към вратата, излезе на стълбата и хлътна в нощния мрак.

Татко му вървеше до него, без да продума. Хомсчето беше толкова обиден, че едва се сдържаше да не заплаче.

— Татко — каза най-сетне. — Онова момиче... нямаш си понятие!... Никога вече няма да отида там — продължи Хомсчето яростно. — Тя ме измами! Тя съчинява! Така ужасно съчинява, че може да ти стане лошо.

— Разбирам те — утеши го татко му. — Понякога такива неща са страшно неприятни.

А после си отидоха у дома и излапаха всичко, което беше останало от десерта.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.